

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 1 - Μάθημα 14ο:

Με τη βοήθεια του/της θεολόγου εκπαιδευτικού αναζητήστε διηγήσεις από τον Συναξαριστή των Νεομαρτύρων.

Άγιος Νεομάρτυρας Γεώργιος Ιωαννίνων

«Γεννήθηκε στο χωριό Τσούργλι των Γρεβενών το 1808. Οι γονείς του, Κωνσταντίνος και Βασιλική, απλοϊκοί και φτωχοί γεωργοί, είχαν πίστη στο Θεό. Σε ηλικία 18 ετών έχασε τους αγαπημένους του γονείς και, για να ζήσει, κατέβηκε στα Ιωάννινα να εργαστεί. Προσλήφθηκε ως ιπποκόμος σε κάποιον Χατζή Αβδουλά, αξιωματικό του Εμίν Πασά, εργαζόμενος για περίπου οκτώ χρόνια, δείχνοντας ασυνήθιστη τιμιότητα, ευγένεια και αφοσίωση, ώστε να τον εκτιμήσουν οι τούρκοι και να τον θεωρήσουν μέλος τους. Μάλιστα τον αποκαλούσαν «Χασάν Αγά», ελπίζοντας ότι θα εξισλαμίζονταν. Το 1836 ο Γεώργιος αρραβωνιάστηκε με μια ευσεβή Γιαννιώτισσα νέα, την Ελένη. Τότε ένας ραδιούργος χότζας της περιοχής θύμωσε, διότι είδε τον Γεώργιο να μην προτιμά και να καταφρονεί την θρησκεία του κι έτρεξε αμέσως στις αρχές και τον συκοφάντησε, ότι δήθεν είχε ασπασθεί το Ισλάμ και κατόπιν επέστρεψε στην χριστιανική πίστη. Για τη διδασκαλία του Κορανίου, αυτό ήταν ασυγχώρητο αμάρτημα και μάλιστα, αν δεν μεταστρέφονταν και πάλι στο Ισλάμ, έπρεπε να πεθάνει! Το έσυραν με βία στα ανακριτικά γραφεία και ώσπου να δικασθεί, τον έκλεισαν σε σκοτεινές και απάνθρωπες φυλακές. Ο Γεώργιος απολογήθηκε στο δικαστήριο με θάρρος, ότι κατάγεται από ευσεβή χριστιανική οικογένεια και πως ουδέποτε διανοήθηκε να αρνηθεί την πίστη του στο Χριστό. Για να αποδείξει την αθωότητά του και ζήτησε να εξετασθεί ότι δεν είχε κάνει περιτομή. Η εξέταση τον δικαίωσε και αφέθηκε ελεύθερος. Ο Γεώργιος και η Ελένη παντρεύτηκαν την ίδια χρονιά. Το 1837 προσλήφθηκε στη δούλεψη ενός άλλου τούρκου αξιωματούχου, του Μουσελίμη των Φιλιατών. Αλλά το Δεκέμβριο του ίδιου έτους γύρισε τα Ιωάννινα, διότι γέννησε η σύζυγός του ένα χαριτωμένο αγόρι και διότι ήθελε να παραστεί στη βάπτισή του, η οποία έγινε στις 12 Ιανουαρίου. Ο ίδιος χότζας, όταν έμαθε για τη βάπτισή του παιδιού του Γεωργίου, σκέφτηκε να επανέλθει στη συκοφαντία του, υποστηρίζοντας, πως ο Γεώργιος ευτελίζει την ισλαμική πίστη, διότι είχε όντως γίνει μουσουλμάνος και αλλαξοπίστησε για χάρη της χριστιανής Ελένης. Μάλιστα θεώρησε επιπρόσθετη προσβολή, τη βάπτισή του παιδιού του! Οι τουρκικές δικαστικές αρχές έδωσαν διαταγή να συλληφθεί και να οδηγηθεί στη φυλακή και να βασανιστεί, ώσπου

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

να αρνηθεί την χριστιανική του πίστη και να τουρκέψει. Βασανιστές τον πίεζαν και τον κακοποιούσαν να υποκύψει, αλλά εκείνος έμεινε αμετάπειστος. Ομολογούσε, με όση δύναμη είχε, την πίστη του στο Χριστό και την Ορθοδοξία. Ο κλήρος και ο λαός των Ιωαννίνων, όταν έμαθαν για τη σύλληψή του, θορυβήθηκαν και έκαναν ό, τι μπορούσαν για να τον απελευθερώσουν. Μάταια εκλιπαρούσαν και προσπαθούσαν να πείσουν τις τουρκικές αρχές ότι ο Γεώργιος ήταν αθώος και ουδέποτε είχε εκφράσει την παραμικρή επιθυμία να γίνει μουσουλμάνος. Ο Μητροπολίτης Ιωαννίνων Ιωακείμ ο Χίος, αποφάσισε να πάει στο δικαστήριο, να καταθέσει υπέρ του Γεωργίου, το οποίο έγινε την επόμενη ημέρα. Όμως τα επιχειρήματα και οι μαρτυρίες του Μητροπολίτη δεν έγιναν δεκτές από τους τούρκους δικαστές, οι οποίοι είχαν πάρει την απόφασή τους: ή να κάμουν το Γεώργιο να αλλαξοπιστήσει, ή να τον σκοτώσουν! Με διάφορες κολακείες, προσπαθούσαν να τον πείσουν, τάζοντάς του αξιώματα, τιμές και πλούτη. Εκείνος όμως έμεινε εδραίος στην πίστη του, ομολογώντας: «Είμαι Χριστιανός!». Κατόπιν άρχισαν οι απειλές, πως αν δεν ασπάζονταν το Ισλάμ θα τον βασάνιζαν φρικτά και θα τον θανάτωναν. Όμως ο Γεώργιος δεν υπέκυπτε, και φώναζε όσο δυνατώτερα μπορούσε: «Είμαι Χριστιανός!». Όταν διαπίστωσαν το μάταιο των προσπαθειών τους, παρέδωσαν τον Μάρτυρα στους δημίους να τον βασανίσουν, όσο φρικτότερα μπορούσαν. Τον μαστίγωσαν άγρια και ανελέητα, γεμίζοντας το σώμα του με βαθιές πληγές, στις οποίες έριχναν καυτό λάδι και κερί. Του έχωσαν στα νύχια ακίδες από καλάμια. Τον πέταξαν στο πιο υγρό και σκοτεινό μέρος της φυλακής, τοποθετώντας μια τεράστια πέτρα στο στήθος του, την οποία μόλις σήκωναν είκοσι άνδρες! Ο Γεώργιος, υπόμεινε με ηρωισμό και καρτερία τα φρικτά βασανιστήρια, φωνάζοντας: «Είμαι Χριστιανός και Χριστιανός θέλω να πεθάνω!». Το επόμενο Σάββατο τον οδήγησαν στον ανθύπατο Καχαγιάμπεη, ο οποίος, για τελευταία φορά τον ρώτησε αν θέλει να σώσει τη ζωή του, να αλλαξοπιστήσει. Ο Μάρτυρας ομολόγησε και πάλι την απόφασή του να πεθάνει ως Χριστιανός. Την Κυριακή οδηγήθηκε στον διοικητή Μουσταφά Πασά, ο οποίος έβγαλε διαταγή: θάνατος δι' απαγχονισμού! Στις 17 Ιανουαρίου, ημέρα Δευτέρα, ανήμερα της εορτής του αγίου Αντωνίου, διάλεξαν να τον εκτελέσουν. Το απαγχόνισαν, στην αγορά του Χάνδακος, κάτω από το μεγάλο φρούριο, ενώπιον μεγάλου πλήθους φωνασκούντων μουσουλμάνων, αφήνοντας κρεμασμένο το ιερό λείψανό του τρεις μέρες, ως τις 19 Ιανουαρίου. Το διάστημα αυτό συνέβηκαν θαυμαστά φαινόμενα. Το βράδυ της 17η Ιανουαρίου ένα λαμπρό φως από τον ουρανό κατέβηκε και στεφάνωσε τον Μάρτυρα. Το φως αυτό κατέβαινε κάθε βράδυ, όσο ήταν το τίμιο λείψανο κρεμασμένο. Κατόπιν προύχοντες των Ιωαννίνων το αγόρασαν αντί 300 γροσιών και το παρέδωσαν στον Μητροπολίτη Ιωακείμ, ο οποίος με τον Μητροπολίτη

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Άρτης, το ενταφίασαν στη δυτική πύλη του μητροπολιτικού ναού του Αγίου Αθανασίου. Ακολούθησαν πάμπολλα θαύματα. Η ανακομιδή του έγινε στις 25 Οκτωβρίου 1971, όπου τοποθετήθηκε στον ομώνυμο ναό, στην πλατεία Πάργης. Η μνήμη του τιμάται στις 17 Ιανουαρίου και είναι ο πολιούχος άγιος των Ιωαννίνων».

Πηγή: <https://www.impantokratoros.gr/B606CC93.el.aspx>

Άγιος Νεομάρτυρας Γεώργιος Ιωαννίνων

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 2 - Μάθημα 14ο:

Παρατηρήστε τις εικόνες Νεομαρτύρων που παρατίθενται στη διδακτική αυτή ενότητα. Στη συνέχεια απαντήστε στα παρακάτω ερωτήματα:

-Τι ακριβώς βλέπετε;

-Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα σας δημιουργούνται παρατηρώντας τους πίνακες αυτούς;

-Παρατηρώντας τις εικόνες των Νεομαρτύρων, που παρατίθενται στη διδακτική αυτή ενότητα αντιλαμβάνομαι πως οι άνθρωποι αυτοί ήταν απλοϊκοί, αλλά και δυναμικοί. Η στάση των σωμάτων τους παρουσιάζει την ετοιμότητα να υπερασπιστούν την πίστη τους και να δώσουν τη ζωή τους για αυτήν. Τα φωτοστέφανά τους μαρτυρούν πως ανακηρύχθηκαν Άγιοι.

-Οι σκέψεις και τα συναισθήματα που μου δημιουργούνται παρατηρώντας αυτές τις εικόνες είναι το μέγεθος της αγάπης αυτών των ανθρώπων για την Ορθοδοξία. Δεν λογάριασαν μαρτύρια, ούτε οικογένεια, αλλά θυσιάστηκαν για την πίστη τους. Με αυτόν τον τρόπο κατέκτησαν μια θέση στη Βασιλεία των Ουρανών. Συνεπώς, ο θαυμασμός είναι το συναίσθημα, το οποίο χαρακτηρίζει αυτό που αισθάνομαι στην όψη αυτών των εικόνων. Μακάρι, η Ορθόδοξη Εκκλησία να αναδείξει κι άλλους πολλούς Αγίους με την ίδια αγάπη και πίστη στον Θεό.

Νεομάρτυς Λυγερή η Χιοπολίτης, 19^{ος} αιώνας
Η μνήμη της τιμάται στις 6 Σεπτεμβρίου

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 3 - Μάθημα 14ο:

Έρευνα: Ζωή, διδαχές, περιοχές, σχολεία και εικόνες του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

Για την έρευνά σας θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε και κάποιους από τους παρακάτω συνδέσμους!

<http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/tributes/patrokosmas/didaxai.htm#07>

<http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/tributes/patrokosmas/bios-ergon.htm>

<https://prostniki.gr/agios-kosmas-o-aitolos-chtiste-scholeia-mathete-ellinika/>

<https://ikivotos.gr/post/7735/kosmas-o-aitwlos-h-zwh-kai-to-spoydaio-poimantiko-toy-ergo>

Εικόνες του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 4 - Μάθημα 14ο:

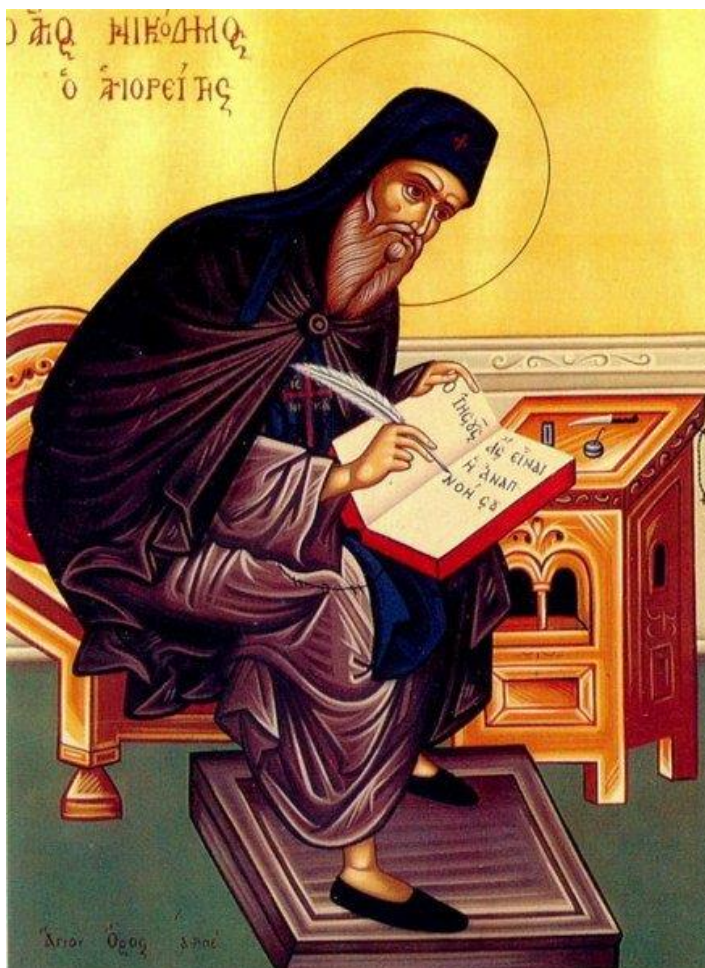
Αναζητήστε πληροφορίες για τον βίο και το έργο του Ευγένιου Βούλγαρη και του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτη.

Πληροφορίες για τον βίο και το έργο του Ευγένιου Βούλγαρη:

<https://www.corfuland.gr/el/diafora/kerkyra/eygenios-boylgaris-i-zoi-kai-to-ergo-toy-koryfaiou-ekprosopoy-toy-neoellinikoy-diafotismoy.html>

Πληροφορίες για τον βίο και το έργο του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτη:

<https://www.i-m-paronaxias.gr/paronaxia/index.php/topikoι-agioi/155-agios-nikodimos-o-agioreitis>

Ο Πολιούχος της Νάξου, ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 5 - Μάθημα 14ο:

Αναζητήστε στο διαδίκτυο και παρατηρήστε τους πίνακες του Νικόλαου Γύζη που έχουν ως θέμα α. «Το κρυφό σχολειό», β. «Φεγγαράκι μου λαμπρό», γ. «Μικρός μικρός στα γράμματα», δ. «μικρός και στο ψαλτήρι». Στη συνέχεια απαντήστε στα παρακάτω ερωτήματα: -Τι ακριβώς βλέπετε; -Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα σας δημιουργούνται παρατηρώντας τους πίνακες αυτούς;

Το κρυφό σχολειό, Νικόλαος Γύζης

Άτοπο Ερώτημα.

Βρίσκεται σε διαδικασία διερεύνησης.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 6 - Μάθημα 14ο:

Σε συνεργασία με τον/την καθηγητή/τρια της Ιστορίας μελετήστε την ιστορική πορεία της Ρωμιοσύνης μετά την Άλωση.

Λάβετε στοιχεία απο τον παρακάτω σύνδεσμο κι ύστερα συνεργαστείτε με τον/την καθηγητή/τρια της Ιστορίας:

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2198/Istoria_B-Gymnasiou_html-empl/index7_2.html

Μελετήστε και συνεργαστείτε!

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 7 - Μάθημα 14ο:

Συγκεντρώστε υλικό και οργανώστε τη γιορτή της 25ης Μαρτίου.

✚ Προβολή του παρακάτω διδακτικού βίντεο:

<https://www.youtube.com/watch?v=Uo2qdVDjUMU>

✚ Τραγούδια από την Χορωδία του Σχολείου:

1. Το Απολυτίκιον του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου

2. Τσάμικος

3. Μπαρμπά Γιάννη Μακρυγιάννη

4. Η Λεβεντιά

5. Ένα παλληκάρι είκοσι χρονών

6. Εθνικός Ύμνος

✚ Λήξη

«Θέλει αρετή και τόλμη η Ελευθερία», Ανδρέας Κάλβος, Έλληνας Ποιητής, 1812

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 1 - Μάθημα 15ο:

Έρευνα για τραγούδια της παράδοσης με θέμα την Άλωση.

Στην ακόλουθη ιστοσελίδα θα βρείτε 20 τραγούδια της παράδοσης με θέμα την Άλωση:

http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/mou/tragoudia_gia_tin_alosi.htm

Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 2 - Μάθημα 15ο:

Αναζητήστε πληροφορίες για τον βίο και το έργο των Θεόφιλου Χατζημιχαήλ και Ευγένιου Σπαθάρη.

Θεόφιλος Χατζημιχαήλ - Βίος:

Κατά το 1870 στη Βαρεία της Μυτιλήνης γεννήθηκε πρώτος από τα συνολικά οκτώ παιδιά της οικογενείας. Ο πατέρας του ήταν τσαγκάρης και η μητέρα του κόρη Αγιογράφου. Τις βασικές γνώσεις ζωγραφικής τις απέκτησε δίπλα στον παππού του. Τα έργα του τα υπέγραφε συνήθως με το επώνυμο της μητέρας του.

Ενώ το μοναδικό γνωστό έργο του, που φέρει το πραγματικό του όνομα «Έργο Θεόφιλου Γαβριήλ Κεφαλά» είναι μια εικόνα των Αγίων Κων/νου και Ελένης στο σκευοφυλάκιο του Ι. Ναού Ταξιαρχών στις Μηλιές Πηλίου. Ήταν αριστερόχειρας. Οι γονείς και οι δάσκαλοί του προσπάθησαν με τρόπο βίαιο και καταπιεστικό να τον κάνουν δεξιόχειρα. Ο μικρός Θεόφιλος κλείστηκε στον εαυτό του και το μόνο του διέξοδο ήταν η ζωγραφική. Έφυγε κρυφά για τη Σμύρνη και δούλεψε θυροφύλακας στο Ελληνικό Προξενείο, αλλά συνεχίζει να ζωγραφίζει με κεντρικούς άξονες την ελληνική αρχαιότητα, το Βυζάντιο και τη νεώτερη Ελλάδα. Το 1897 επιθυμούσε να καταταγεί ως εθελοντής στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο, ο οποίος όμως τερματίζεται. Αποφάσισε, λοιπόν, να εγκατασταθεί στον Βόλο με καθημερινό ένδυμα τη φουστανέλα και στις Απόκριες ντύνονταν Μέγας Αλέξανδρος. Γι' αυτόν τον λόγο αποτελούσε αντικείμενο χλευασμού. Βιώνει έντονα τη φτώχεια και ζωγραφίζει τοίχους σε σπίτια και σε αγορές στον Βόλο και στο Πήλιο. Τα οικονομικά του βελτιώθηκαν, όταν ένας γεωκτήμονας από τη Μαγνησία, ο Γιάννης Κοντός, τού ζητά να τοιχογραφήσει το σπίτι του στην Ανακασιά. Ο Θεόφιλος ζωγράφισε σκηνές από την Επανάσταση του 1821, αρχαίους Θεούς και τοπία. Ο γεωκτήμονας συνήθιζε να λέει για τον Θεόφιλο: «Αυτός παιδί μου ήταν τρελός στο μυαλό και σοφός στα χέρια». Σήμερα η οικεία Κοντού είναι Μουσείο στον Βόλο. Στη ζώνη της φουστανέλας στη θέση των όπλων τοποθετούσε τα πινέλα και τα χρώματά τους. Τα πινέλα τα έφτιαχνε από τρίχες αλόγου και τα χρώματα από λουλούδοα και χορτάρια, που έβρισκε στη φύση. Λίγα χρόνια αργότερα, το 1927, επέστρεψε στη Μυτιλήνη και ζωγραφίζει για λίγο φαγητό. Εκεί συνάντησε τον Στρατή Ελευθεριάδη, ο οποίος εκτίμησε την αξία των έργων του Θεόφιλου και σε αυτό ευθύνεται αργότερα η διεθνής προβολή του τελευταίου. Δυστυχώς, λίγο καιρό

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

αργότερα, ο Θεόφιλος βρέθηκε νεκρός στο άθλιο καμαράκι του στο Βουνάρι της Μυτιλήνης στις 24 Μαρτίου 1934. Η νεκροψία έδειξε ανακοπή καρδιάς. Το 1961 εγκαινιάστηκε μεγάλη έκθεση με τα έργα του Θεόφιλου στο Μουσείο του Λούβρου. Ο Οδυσσέας Ελύτης έγραψε γι' αυτό: «Επιστρέφοντας από την Αμερική τον Ιούνιο του 1961, σταμάτησα στο Παρίσι και καθώς βγήκα να χαζέψω στους δρόμους, το πρώτο πράγμα που είδα ήταν, σε μια βιτρίνα βιβλιοπωλείου, όπως συνήθιζα να πηγαίνω άλλοτε, τη μεγάλη αφίσα της Έκθεσης του Θεόφιλου, που είχε ανοίξει ακριβώς εκείνη την εβδομάδα, στις αίθουσες του Λούβρου. Η καρδιά μου άρχισε να χτυπά δυνατά. Ε, λοιπόν, ναι. Υπάρχει δικαιοσύνη σ' αυτόν τον κόσμο». Η Επιτροπή «ΕΛΛΑΔΑ 2021» ανακοίνωσε πρόσφατα: Το έργο του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου Χατζημιχαήλ «Αναγεννηθείσα Ελλάδα» απεικονίζεται στον «ΠΡΟΠΟΜΠΟ», το συλλεκτικό μετάλλιο με το οποίο ανοίγει η αυλαία του Νομισματικού Προγράμματος της Επιτροπής «ΕΛΛΑΔΑ 2021», για την διακοσιοστή Επέτειο της Επανάστασης του 1821. Ο πίνακας του Θεόφιλου, είναι ζωγραφισμένος σε χαρτόνι και χρονολογείται από το 1911. Απεικονίζει μια Ελλάδα «αρχαία», με μακρύ κόκκινο χιτώνα να στέκει ανάμεσα σε αρχαία σπαράγματα, αλλά και «χριστιανή». Την Ελλάδα υποβαστάζουν δύο εμβληματικές μορφές του προεπαναστατικού Ελληνισμού: Ο Αδαμάντιος Κοραής και ο Ρήγας Βελεστινλής. Η φανταστική σύμπραξη των δύο αντρών, που συνέλαβε η λαϊκή έκφραση, δεν οφείλεται τόσο στην εγγύτητα των ιδεών τους, όσο στην αναγνώριση ότι οι πνευματικές διεργασίες που προηγήθηκαν της Επανάστασης, είχαν πολύ μεγάλη σημασία για την αναγέννηση της Ελλάδας. Αναγέννηση που αποτυπώνεται στον πίνακα με τον φοίνικα, το μυθικό πουλί που αναγεννάται από τις στάχτες του.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

✚ Θεόφιλος Χατζημιχαήλ - Έργα:

Ο Θεόφιλος Ντυμένος ως Μέγας Αλέξανδρος, 1968

Μέγα Αρτοποιεῖον Γεωργίου Παναγιώτου Κοντοφούρναρη, 1933

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Σπίτι Κοντού – Μουσείο Θεόφιλου

✚ Θεόφιλος Χατζημιχαήλ - Πηγές:

<https://www.haniotika-nea.gr/theofilos-kefalas-chatzimichail/>

<https://artviews.gr/%CE%B8%CE%B5%CF%8C%CF%86%CE%B9%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%BF-%CF%80%CE%B9%CE%BF-%CE%B3%CE%BD%CF%89%CF%83%CF%84%CF%8C%CF%82-%CE%AD%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B1%CF%82-%CE%BB%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CF%8C%CF%82/>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ευγένιος Σπαθάρης - Βίος:

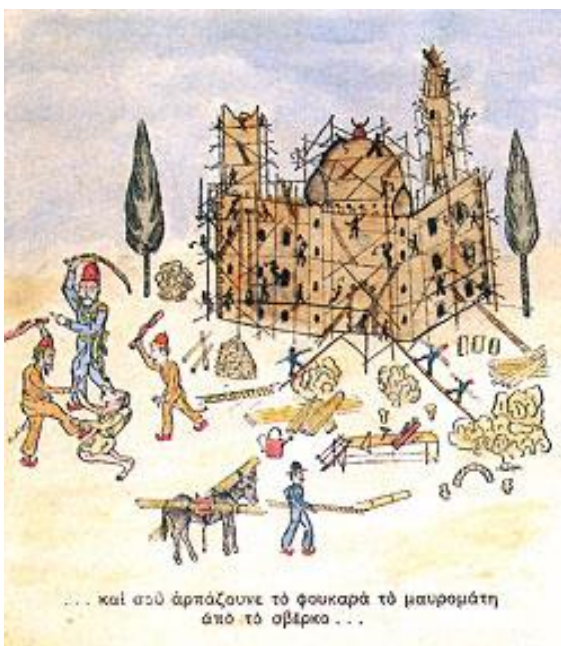
«Ο Ευγένιος Σπαθάρης γεννήθηκε στην Κηφισιά, το 1924, μέσα στην τέχνη του πατέρα του, Σωτήρη, την οποία λάτρευε. Όταν οι άσχημες συνθήκες της γερμανικής κατοχής ήταν πλέον βέβαιο ότι δεν θα του επέτρεπαν να ακολουθήσει τον τομέα της αρχιτεκτονικής, που επίσης αγαπούσε, αφιερώθηκε με ιδιαίτερο ζήλο στο θέατρο σκιών. Στόχος του ήταν να ανεβάσει πολύ ψηλά τον Καραγκιόζη, τόσο σαν σημαντικό ελληνικό και παραδοσιακό θέαμα όσο και σαν εξαιρετικό είδος τέχνης και τεχνικής. Έτσι, ο Καραγκιόζης εμψυχώνεται, εκσυγχρονίζεται, εμφανίζεται σε όλον τον κόσμο, γίνεται τραγούδι και στο τέλος, αποκτά "ένα κεραμίδι" για να ξαποσταίνει που και που. Όλα αυτά κατάφερε να πραγματοποιήσει ο Ευγένιος Σπαθάρης, ο δάσκαλος του ελληνικού θεάτρου σκιών, όπως τον αποκαλούν και το πέτυχε με τέτοια προσοχή και ευλάβεια απέναντι στην τέχνη, που ο ήρωας μας δεν έχασε ούτε την ελληνικότητα του αλλά ούτε την γνήσια λαϊκότητα που εκπροσωπεί. Τον Φεβρουάριο του 2007, το Υπουργείο Πολιτισμού και ο κύριος Γιώργος Βουλγαράκης τίμησαν τον Ευγένιο Σπαθάρη για την πολύτιμη προσφορά του στην τέχνη και στην Ελληνική Λαϊκή μας παράδοση απονέμοντάς του αναμνηστική πλακέτα και διοργανώνοντας εκδήλωση αφιερωμένη στην εξηπεντάχρονη δράση του».

«Ο Ευγένιος Σπαθάρης, εκτός από το ταλέντο της τέλειερμηνείας και τεχνικής στον τομέα της θεατρικής τέχνης που εκπροσωπεί, ήταν κι ένας γνήσιος εκφραστής των συγκινήσεων της λαϊκής μας ψυχής που προκαλούνται με τους υπέροχους πίνακές του. Τα κύρια χαρακτηριστικά της λαϊκής ζωγραφικής του, τα έδενε μεταξύ τους με πρωτοφανή ρεαλισμό και με μεγάλη χρωματική ζωντάνια. Σαν λαϊκός ζωγράφος διατηρούσε τη σύνθεση σε ένα επίπεδο, τη συχνή χρήση προφίλ των προσώπων, την καθαρή γραμμή των μορφών και την απλότητα του σχεδίου, αλλά εκείνο που τον διακρίνει, από άλλους ερμηνευτές του είδους, είναι οι αρμονίες παράδοξων τόνων, που οδηγούν στην εξαιρετική απόδοση του φυσικού χρώματος της περιγραφής των θεμάτων που επιλέγει. Τα θέματα του αντλούνταν από, τις καθημερινές εικόνες της ελληνικής παλιάς αθηναϊκής ζωής, πολλά ιστορικά γεγονότα με επίκεντρο τους ήρωες της επανάστασης, ελληνικά λαϊκά πορτραίτα, δημοτικά τραγούδια, αλλά και διάφορες άλλες σκηνές εμπνευσμένες από τον κόσμο της μυθολογίας ή του παραμυθιού. Ξεκίνησε από την ζωγραφική απόδοση των διαφημιστικών αφισών του ρεπερτορίου των παραστάσεων του πατέρα του και των δικών του έργων. Κατόπιν, εύκολα πέρασε στα υπόλοιπα θέματά του ενώ γρήγορα εξελίχθηκε στον τομέα της ζωγραφικής απόδοσης θεατρικών σκηνικών και ενδυμάτων απ'όπου απέκτησε μεγάλη πείρα.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ασχολήθηκε με την εικονογράφηση πολλών παιδικών βιβλίων αλλά και με την φιλοτέχνηση ημερολογίων γνωστών μεγάλων εταιρειών. Οργάνωσε πάνω από 50 ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και έλαβε μέρος σε πολλές ομαδικές και στο εξωτερικό». Ο 85χρονος, πλέον, Ευγένιος Σπαθάρης «έφυγε» στις 22:40 το βράδυ του Σαββάτου της 9ης Μαΐου 2009 μετά από νοσηλεία τεσσάρων ημερών στο ΚΑΤ.

✚ Ευγένιος Σπαθάρης - Έργα:

«Η Γέννηση του Καραγκιόζη»,
έργο του Ε. Σπαθάρη

«Ελληνικό Πάσχα», έργο του Ε. Σπαθάρη

«Ο ήρωας των Αγράφων, Κατσαντώνης», έργο του Ε. Σπαθάρη

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

✚ Ευγένιος Σπαθάρης - Πηγή:

https://www.karagiozismuseum.gr/spatharides/eugenios_spatharis.htm

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 4 - Μάθημα 15ο:

Αναζητήστε φωτογραφίες από εκκλησιαστικά αντικείμενα που φανερώνουν όψεις της καθημερινής ζωής των χριστιανικών κοινοτήτων (εξαπτέρυγα, θυμιατά, καντήλες, επιτάφιοι, αφιερώματα κ.ά.). Παρατηρήστε τις φωτογραφίες αυτές. Στη συνέχεια απαντήστε στα παρακάτω ερωτήματα:

-Τι ακριβώς βλέπετε;

-Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα σας δημιουργούνται;

- Εξαπτέρυγα: Παρατηρώντας τα εξαπτέρυγα αντιλαμβάνομαι πως πρόκειται για ένα εκκλησιαστικό αντικείμενο. Όποιος αντικρίσει τα εξαπτέρυγα καταλαβαίνει πως πρόκειται για μεταλλικούς ή ξύλινους δίσκους, στους οποίους εικονίζονται μορφές του Χριστού, της Παναγίας, Σεραφείμ και διαφόρων Αγίων. Θυμιατά: είναι κινητά μεταλλικά σκεύη που στο κάτω μέρος δέχονται τα αναμμένα κάρβουνα. Εξαρτώνται από τέσσερις αλυσίδες με δώδεκα κουδουνάκια. Συμβολίζουν τους τέσσερις Ευαγγελιστές και τους δώδεκα Αποστόλους αντίστοιχα. Καντήλια: Τα καντήλια τα βρίσκουμε κοντά σε εικόνες και είναι η μικρή λιχνία που καίει με λάδι. Επιτάφιοι: Όταν κοιτώ τον επιτάφιο παρατηρώ ένα κουβούκλιο, μέσα στο οποίο υπάρχει η εικόνα του εσταυρωμένου Χριστού. Συνοδεύεται με λουλούδια που έχουν τοποθετήσει οι γυναίκες του χωριού ή οι έμποροι της περιοχής.

- Εξαπτέρυγα: Παρατηρώντας τα εξαπτέρυγα σκέφτομαι τη σύνδεση του ανθρώπου με τον Παράδεισο. Είναι πολύ ιδιαίτερα σκεύη και όταν τα αντικρίζω αισθάνομαι δέος. Θυμιατά: Βλέποντας το θυμιατό στην Εκκλησία σκέφτομαι πως ο καπνός του ανεβαίνει στον ουρανό και κατευθύνεται προς τον Θεό, όπως η προσευχή του ανθρώπου, η οποία κατευθύνεται προς τον Θεό. Έτσι, αισθάνομαι πως πρόκειται για κάτι σπουδαίο και ιερό. Καντήλια: Όταν κοιτώ τα καντήλια σκέφτομαι πως προσδίδουν το μυστηριακό πνεύμα της Εκκλησίας, καθώς θεωρείται η θυσία σεβασμού του ανθρώπου προς τον Θεό και τους Αγίους. Προσωπικά, βλέποντας τα καντήλια αισθάνομαι πως το φως της φλόγας μου χαρίζει ελπίδα. Επιτάφιοι: Στην όψη του επιταφείου σκέφτομαι πως εκεί βρίσκεται το νεκρό σώμα του Χριστού. Αισθάνομαι σεβασμό κι αγάπη για Αυτόν που έδωσε τη ζωή Του, για να χαρίσει αργότερα την Ανάσταση σε όλο τον κόσμο.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

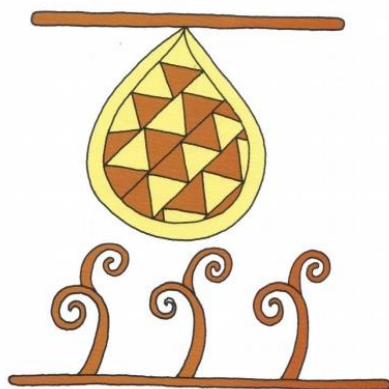
Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 5 - Μάθημα 15ο:

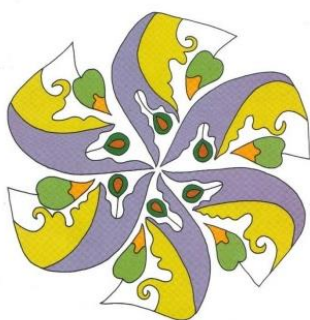
Σχεδιάστε μοτίβα λαϊκής τέχνης και παρουσιάστε τα στην τάξη.

ΜΟΤΙΒΑ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Σχέδια απ' τις Κυκλάδες.

ΜΟΤΙΒΑ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Σχέδια απ' το νησί της Λέσβου.

Για μεγαλύτερη έμπνευση χρησιμοποιήστε τον ακόλουθο σύνδεσμο:

<http://2gym-veroias.ima.sch.gr/wordpress/wp-content/uploads/2016/05/6LaikiTexni.pdf>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 6 - Μάθημα 15ο:

Σε συνεργασία με τον/την καθηγητή/τρια των Εικαστικών και της Οικιακής Οικονομίας διερευνήστε τα παρακάτω θέματα:

α. Μεταβυζαντινή ναοδομία και ζωγραφική. Τάσεις και ρεύματα.

β. Όψεις της λαϊκής τέχνης (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, ξυλογλυπτική, υφαντική / κεντητική, κεραμική).

γ. Το ζωγραφικό έργο του Θεόφιλου Χατζημιχαήλ.

α. Μεταβυζαντινή ναοδομία και ζωγραφική. Τάσεις και ρεύματα στον ακόλουθο σύνδεσμο:

<http://docplayer.gr/3765262-Metavyzantini-tehni-zografiki-genika-haraktiristika-tis-metavyzantinis-tehnis.html>

β. Από το σχολικό σας βιβλίο στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας:

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2338/Oikiaki-Oikonomia_B-Gymnasiou_html-apli/index_1_4.html

γ. Μελετήστε τον σύνδεσμο:

<https://www.slideshare.net/teotsav/ss-40509718>

Δείγμα λαϊκής τέχνης υφαντικής και κεντήματος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 7 - Μάθημα 15ο:

Σε συνεργασία με τον/την καθηγητή/τρια της Μουσικής διερευνήστε τα παρακάτω θέματα:

- α. Έρευνα και παρουσίαση δημοτικών τραγουδιών της περιοχής.
- β. Παρουσίαση παραδοσιακών τραγουδιών με θέμα την Άλωση.
- γ. Έρευνα και παρουσίαση λαϊκών οργάνων της περιοχής.

α. Έρευνα και παρουσίαση δημοτικών τραγουδιών της περιοχής:

https://www.musicportal.gr/greek_traditional_music/

β. Παρουσίαση παραδοσιακών τραγουδιών με θέμα την Άλωση:

<http://www.athinodromio.gr/%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BF%CF%8D%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%AC%CE%BB%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82/#.YB8IGegzbIU>

γ. Έρευνα και παρουσίαση λαϊκών οργάνων της περιοχής:

<https://oresinieku.weebly.com/taualpharhoalphadeltaomicronsigmaiotaalphakappa940-muomicronupsilonsigmaiotakappa940-972rhogammaalphanualpha-sigmatauetanu-epsilonpsilonlambdalambda940deltaalpha.html>

Η Πόλις Εάλω

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 8 - Μάθημα 15ο:

Σε συνεργασία με τον φιλόλογο και τον καθηγητή της Μουσικής διερευνήστε τα παρακάτω θέματα:

- α. Τοπικά ήθη και έθιμα: καταγραφή και παρουσίαση.
- β. Επιβιώσεις των δημοτικών τραγουδιών σε σύγχρονους δημιουργούς (μουσική και στιχουργική).

α. Ανάλογα με τον τόπο διαμονής σας, θα βρείτε τις αντίστοιχες πληροφορίες στον παρακάτω σύνδεσμο για τα ήθη και τα έθιμα. Στη συνέχεια, να τα καταγράψετε και να τα παρουσιάσετε:

<https://www.gnoristetinellada.gr/paradosi/ethima>

β. Σε συνεργασία με τον Μουσικό σας μελετήστε τον παρακάτω σύνδεσμο:

http://blogs.sch.gr/dimmpalis/files/2010/10/dimotiko_tragoudi1.pdf

Η Παράδοση είναι η ταυτότητα ενός τόπου

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 9 - Μάθημα 15ο:

Οργανώστε στο σχολείο σας μία έκθεση φωτογραφίας με θέμα: «Οι εκκλησίες και τα αρχοντικά της περιοχής μας».

Επισκεφθείτε και φωτογραφίστε με τον Καθηγητή σας και με την ομάδα της τάξης σας τις Εκκλησίες και τα αρχοντικά της περιοχής σας. Τις επόμενες ημέρες εκθέστε τις καλύτερες φωτογραφίες σας στην αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου! Κατά τη διάρκεια της έκθεσης, θα μπορούσατε να βάλετε χαμηλόφωνα παραδοσιακή μουσική της περιοχής σας.

Φωτογραφίζοντας τις Εκκλησίες της περιοχής μου

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 1 - Μάθημα 16ο:

Δημιουργία χάρτη όπου σημειώνονται οι Μητροπόλεις που αποτελούν την Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδας.

Χάρτης με τις Μητροπόλεις, οι οποίες αποτελούν την Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος

Νέες Χώρες: Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, Περιφέρεια Ηπείρου, Περιφέρεια Θεσσαλίας, Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.

Παλαιές Χώρες: Περιφέρεια Αττικής, Περιφέρεια Πελοποννήσου, Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου (1) και (2), Περιφέρεια Κρήτης (ημιαυτόνομη).

Πηγή:

http://users.sch.gr/kxevgenis/images/pdf/G%2031_H%20aytokefalh%20Ekkhhsia%20th%20s%20Elladas.pdf

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 2 - Μάθημα 16ο:

Ένας μαθητής υποδύεται έναν πιστό χριστιανό, ο οποίος ζει στην Κωνσταντινούπολη στα μέσα του 15ου αιώνα και αφηγείται στην ολομέλεια της τάξης μία από τις μέρες που ακολούθησαν λίγο μετά την Άλωση.

Ζω στην Κωνσταντινούπολη. Πριν λίγες ημέρες η Πόλις εάλω. Εγώ και η οικογένειά μου δεν μπορούμε να συνέλθουμε απ' όλα όσα συνέβησαν. Δεν είμαστε ελεύθεροι. Όλα είναι αβέβια. Κάνω καθημερινά την προσευχή μου κι εύχομαι ο Θεός να μας βοηθήσει. Τα βράδια πριν κοιμηθώ σκέφτομαι εάν ποτέ θα ελευθερωθούμε. Προς το παρόν κανείς δεν τολμάει να μιλήσει ούτε να βγει έξω απο το σπίτι του. Είμαι πραγματικά σε τρόμο και πανικό. Τα αδέρφια μου, ευτυχώς, είναι μικρότερα και δεν μπορούν να καταλάβουν ακριβώς τι συμβαίνει. Το μυαλό μου είναι γεμάτο άσχημες σκέψεις κι εικόνες. Δεν μπορώ να αντιληφθώ τον λόγο για τον οποίο ένας λαός να μισεί τόσο πολύ. Οι νεκροί λένε είναι γύρω στους 30.000. Τι συμβαίνει γύρω μας; Άραγε, τι θα γίνονταν εάν ζούσε ο Χριστός στην εποχή μας; Μακάρι να έρθουν καλύτερες ημέρες, γιατί φοβόμαστε, φοβόμαστε πολύ. Ο Θεός να συγχωρέσει αυτούς τους αμαρτωλούς.

29 Μαΐου 1453,
Μία από τις μαύρες σελίδες της ιστορίας μας...

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 3 - Μάθημα 16ο:

Συζητήστε σε ομάδες τον ρόλο του σχολείου, όπως τον όριζε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, και συγκρίνετέ τον με την εμπειρία σας σήμερα.

Ο ρόλος του σχολείου κατά τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό είναι ιερός. Πίστευε πως για να προκόψει ο άνθρωπος έπρεπε να πάει στο σχολείο «Ωσάν θέλετε χαρίσετε μου και ένα σχολείον εδώ εις την χώραν σας να μανθάνουν τα παιδιά μας γράμματα, να ηξεύρουν πού περιπατούνε και τότε να τα εύχωμαι να ζήσουν, να προκόψουν». Αρχικά, υποστήριζε πως μέσα απο το σχολείο ο άνθρωπος θα μάθει «τι είναι ο Θεός, τι είναι Αγία Τριάς, τι είναι άγγελοι, αρχάγγελοι, τι είναι δαίμονες, τι είναι παράδεισος, τι είναι κόλασις, τι είναι αμαρτία, τι είναι αρετή, τι είναι αγία Κοινωνία, τι είναι Βάπτισμα, τι είναι το άγιον Ευχέλαιον, ο τίμιος Γάμος, τι είναι ψυχή, τι είναι κορμί, και πως τα πάντα διδάσκονται στο σχολείο. Τέλος, με σκοπό να αναδείξει τη σπουδαιότητα του σχολείου, σύγκρινε τα εξής. Μία χώρα εάν έχει μόνο βρύσες και ποταμούς ποτίζει το σώμα του ανθρώπου, ενώ εάν διαθέτει σχολείο θα ποτίζει τη ψυχή του ανθρώπου.

Συγκριτικά με τη σημερινή εποχή, τα πράγματα είναι διαφορετικά. Πολλοί απο τους συμμαθητές μας κι εμάς τους ίδιους δεν διδαχθήκαμε θρησκευτικά στα χρόνια του Δημοτικού, διότι οι δάσκαλοί μας επιθυμούσαν να εστιάσουν στη γλώσσα και στα μαθηματικά. Τώρα, στο γυμνάσιο, που η ώρα των θρησκευτικών είναι συγκεκριμένη διδασκόμαστε περισσότερα πράγματα. Η περσινή χρονιά μας δίδαξε πολλά απο τα μυστήρια της Εκκλησίας, αλλά δεν γνωρίζω εάν όλοι μας το γνωρίζουμε με αυτόν τον τρόπο που τα επιθυμούσε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Η παιδεία πλέον δεν είναι το πρώτο μέλημα των κυβερνούντων και η ημιμάθειά μας θα καταλήξει επικίνδυνη για την κοινωνία. Ευχόμαστε μια μέρα, το σχολείο να έχει τη μορφή που εύχονταν ο Άγιος Κοσμάς.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Η παιδεία θα ξεκλειδώσει κάθε μέρος του μυαλού και της ψυχής μας
Ας επενδύσουμε σε αυτήν

«Το σχολείον ανοίγει τες εκκλησίες, το σχολείον ανοίγει τα μοναστήρια»,
Αγ. Κοσμάς ο Αιτωλός

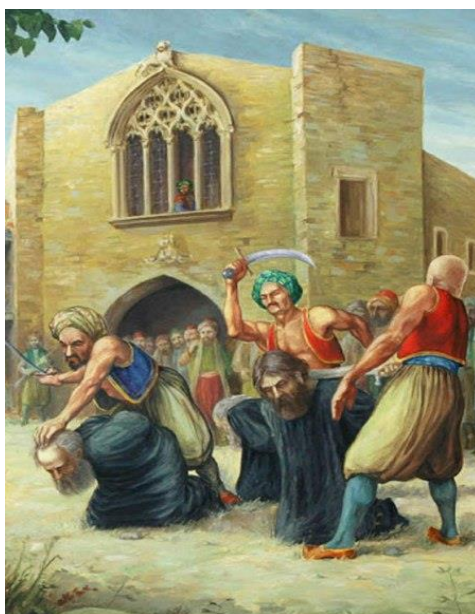
Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 4 - Μάθημα 16ο:

Μελετήστε τις δύο περιπτώσεις των Νεομαρτύρων, του Αγίου Μιχαήλ και της Αγίας Κυράννας. Ποια είναι τα κοινά σημεία που τους κατατάσσουν στους νεομάρτυρες;

Στις δύο περιπτώσεις των Νεομαρτύρων, του Αγίου Μιχαήλ και της Αγίας Κυράννας παρατηρούνται κοινά σημεία που τους κατατάσσουν στους νεομάρτυρες. Αρχικά, παρατηρούμε πως και οι δύο Άγιοι στη ζωή τους ήταν πιστοί απο την αρχή της ζωής του, έτσι ο πειρασμός δεν άργησε να έρθει, ώστε να τους κάνει να αλλάξουν την πίστη τους. Ο Άγιος Μιχαήλ και η Αγία Κυράννα αρνήθηκαν στους πειρασμούς των Τούρκων. Ο πρώτος έλεγε διαρκώς «Δεν τουρκεύω!» και η δεύτερη «κάλλιο το 'χει να πεθάνει παρά να αρνηθεί τον Χριστό, για τον οποίο θα έδινε και τα νιάτα και τη ζωή της». Ο Άγιος Μιχαήλ μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής του, έλεγε «Χτύπα για την πίστη» και ύστερα απο την απόφαση του δικαστηρίου τον αποκεφάλισαν κι έτσι αναδείχθηκε Νεομάρτυρας. Η Αγία Κυράννα μέσα από φρικτά βασανιστήρια, ραβδισμούς, εξευτελισμούς, και ύστερα απο το κρέμασμά της αναδείχθηκε κι εκείνη Νεομάρτυρας. Τέλος, οι άνθρωποι αυτοί είχαν βαθιά και ουσιαστική πίστη. Αρνήθηκαν κάθετι που θα τους απομάκρυνε απο τον δρόμο του Θεού. Ακόμα και όταν έζησαν φρικτά βασανιστήρια, εκείνοι συνέχιζαν να υπερασπίζονται την πίστη τους και θυσίασαν τη ζωή τους για τον Χριστό. Έτσι, η Εκκλησία τους ανέδειξε σε Νεομάρτυρες.

Νεομάρτυρες

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 5 - Μάθημα 16ο:

Συζητήστε με τον/την διπλανό/ή σας το παρακάτω θέμα: «Δημοτικά τραγούδια και θρησκευτική και κοινωνική ζωή». Στη συνέχεια ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης τα συμπεράσματα της συζήτησής σας.

Όπως είναι γνωστό, τα Δημοτικά Τραγούδια είναι δημιούργημα των κλειστών αγροτικών κοινωνιών που εκφράζουν τις σκέψεις, τις ιδέες και τα συναισθήματα του λαού. Τα Δημοτικά Τραγούδια δεν ήταν αποτέλεσμα μιας προσωπικής εξωτερίκευσης, αλλά συνολικής, δηλαδή εξέφραζαν όλο τον λαό. Αναφέρονταν σε όλα τα θέματα της κοινωνικής ζωής, όπως για παράδειγμα τη γέννηση, τον γάμο, τον θάνατο, την ξενιτιά κ.α., τα οποία ο λαός τα είχε συνδέσει άρρηκτα με το θείο. Με τον διπλανό μου, λοιπόν, καταλήξαμε πως ο λαός μας λόγω του ότι είχε έντονη θρησκευτική και κοινωνική ζωή μιλούσε μέσω των Δημοτικών Τραγουδιών για όσα βίωνε και για όσα αισθάνονταν.

Διαφυλάττουμε την ιστορία μας, την παράδοσή μας, τις ρίζες μας

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 6 - Μάθημα 16ο:

Έρευνα: Η ημιαυτόνομη Εκκλησία της Κρήτης και το εκκλησιαστικό καθεστώς των Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου.

Εκκλησία της Κρήτης

Είναι ημιαυτόνομη με κανονική εξάρτηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Αποτελείται από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης και οκτώ Μητροπόλεις, ενώ ανώτατη εκκλησιαστική διοικητική αρχή είναι η Ιερά Επαρχιακή Σύνοδος της Εκκλησίας της Κρήτης. Ο Αρχιεπίσκοπος εκλέγεται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ενώ οι λοιποί Μητροπολίτες από την Επαρχιακή Σύνοδο, κατά πλειοψηφία. Η Ιερά Επαρχιακή Σύνοδος αποφασίζει επίσης, αυτόνομα για τα λοιπά θέματα διοίκησης της Εκκλησίας. Τέλος, ο Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας της Κρήτης έγινε νόμος του ελληνικού κράτους το 1961.

Εκκλησιαστικές Επαρχίες Δωδεκανήσου.

Είναι οι πέντε Μητροπόλεις και η μία Πατριαρχική Εξαρχία, των περιοχών που εκχωρήθηκαν στην Ελλάδα με τη Συνθήκη των Παρισίων του 1947. Αυτές είναι οι Μητροπόλεις: 1) Ρόδου, 2) Κω και Νισύρου, 3) Λέρου, Καλύμνου και Αστυπάλαιας, 4) Καρπάθου και Κάσου, 5) Σύμης, Τήλου, Χάλκης και Καστελλορίζου και 6) Πατριαρχική Εξαρχία της Πάτμου. Όλες οι παραπάνω επαρχίες βρίσκονται σε κανονική, πνευματική και διοικητική εξάρτηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Πηγή:

<https://www.skai.gr/news/opinions/to-kathestos-tis-orthodoksis-ekklisias-stin-ellada-kai-oi-alles-ekkl>

Προτεινόμενες Ιστοσελίδες:

<https://www.dimokratiki.gr/03-07-2016/kathestos-ton-en-dodekaniso-eparchion-tou-ikoumenikou-thronou/>

<https://www.neakriti.gr/article/kriti/1508551/poia-i-shesi-ekklisias-tis-kritis-me-to-oikoumeniko-patriarheio/>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

<http://orthodoxcrete.com/el/the-church-of-crete/>

Η Εκκλησία και η διοίκησή της

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 7 - Μάθημα 16ο:

Έρευνα: Οι Ορθόδοξες Εκκλησίες σήμερα και η σχέση τους με το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Η Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης, πρωτόθρονη μεταξύ των αυτοκεφάλων Εκκλησιών και έχουσα, ιστορικά και θεολογικά, το δικαίωμα και την ευθύνη της έναρξης και του συντονισμού των ενεργειών διορθόδοξης σημασίας, δεν παύει να αποτελεί τοπική Εκκλησία, της οποίας η δικαιοδοσία περιορίζεται σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή.

Μέχρι τον 15^ο αιώνα η δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ήταν ευρύτατη. Αυτή άρχισε σταδιακά να μειώνεται με τη παραχώρηση της αυτοκέφαλης αξίας σε τοπικές Εκκλησίες: στην Εκκλησία της Ρωσίας (1589), στη Εκκλησία της Ελλάδας (1850), στην Εκκλησία της Σερβίας (1879), στη Εκκλησία της Ρουμανίας (1885), στην Εκκλησία της Αλβανίας (1937), στην Εκκλησία της Βουλγαρίας (1945), στην Εκκλησία της Γεωργίας (1990), στην Εκκλησία των χωρών Τσεχίας και Σλοβακίας (1998) και στην Εκκλησία της Ουκρανίας (2019).

Πιο σοβαρή ήταν η συρρίκνωση της δικαιοδοσίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου που προέκυψε από τη φυγή των ορθοδόξων πληθυσμών από τις πατρογονικές τους εστίες στον Πόντο, τη Θράκη και τη Μικρά Ασία, οι οποίες, όπως είδαμε, αποτελούσαν τον ανά τους αιώνες ιστορικό και γεωγραφικό χώρο της εκκλησιαστικής του δικαιοδοσίας. Η φυγή αυτή συντελέστηκε μετά τον μικρασιατικό πόλεμο του 1922 και εξακολουθεί μέχρι σήμερα. Έτσι, από τις περιοχές αυτές απέμειναν στην Τουρκία σήμερα η Αρχιεπισκοπή Κωνσταντινούπολης και τέσσερις Μητροπόλεις: Χαλκηδόνος, Δέρκων, Πριγκηποννήσων και Ίμβρου και Τενέδου, ενώ κατά τα τελευταία χρόνια αναβίωσε η λειτουργική ζωή και σε άλλες ιστορικής σημασίας εκκλησιαστικές Επαρχίες της χώρας.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο, όπως προβλέπεται από τους Ιερούς Κανόνες, ίδρυσε νέες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις σε Ευρώπη, Αμερική, Ωκεανία και Ασία, τις οποίες διακρίνει ιδιαίτερος δυναμισμός.

Εκτός των ορίων του τουρκικού κράτους εξακολουθούν να παραμένουν επίσης κάτω από την άμεση δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου οι Μητροπόλεις των Δωδεκανήσων, η ημιαυτόνομη Εκκλησία της Κρήτης, η Πατριαρχική Εξουχία της ιεράς

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

νήσου Πάτμου, τα Μοναστήρια του Αγίου Όρους και άλλα Πατριαρχικά Ιδρύματα και Εστίες σε όλη την οικουμένη. Επιπλέον, στη δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ανήκουν και οι Μητροπόλεις των λεγομένων «Νέων Χωρών», των οποίων η διοίκηση δόθηκε το 1928 επιτροπικώς στην Εκκλησία της Ελλάδας.

Πηγή:

<https://ec-patr.org/oikoumeniko-patriarxeio/istoria/syntomo-istoriko-patriarxeio/>

Προτεινόμενες ιστοσελίδες:

https://www.imml.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=295&Itemid=543

<http://www.patriarchateofalexandria.com/index.php?module=content&cid=002010>

<https://jerusalem-patriarchate.info/%e1%bd%80%cf%81%ce%b8%cf%8c%ce%b4%ce%bf%ce%be%ce%bf%cf%82->

[%e1%bc%90%ce%ba%ce%ba%ce%bb%ce%b7%cf%83%ce%af%ce%b1/%cf%80%cf%81%ce%b5%cf%83%ce%b2%cf%85%ce%b3%ce%b5%ce%bd%e1%bf%86-%cf%80%ce%b1%cf%84%cf%81%ce%b9%ce%b1%cf%81%cf%87%ce%b5%e1%bf%96%ce%b1/](https://jerusalem-patriarchate.info/%e1%bc%90%ce%ba%ce%ba%ce%bb%ce%b7%cf%83%ce%af%ce%b1/%cf%80%cf%81%ce%b5%cf%83%ce%b2%cf%85%ce%b3%ce%b5%ce%bd%e1%bf%86-%cf%80%ce%b1%cf%84%cf%81%ce%b9%ce%b1%cf%81%cf%87%ce%b5%e1%bf%96%ce%b1/)

<https://orthodoxia.be/%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF-%CF%80%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%B9o/%CE%B7->

[%CE%BF%CF%81%CE%B8%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CE%BE%CE%B7-%CE%B5%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CE%B1%CE%BD%CE%AC-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%BF/](https://orthodoxia.be/%CE%BF%CF%81%CE%B8%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CE%BE%CE%B7-%CE%B5%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CE%B1%CE%BD%CE%AC-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%BF/)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Οικουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7^η Ενότητα: Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Ερώτηση 8 - Μάθημα 16ο:

Έρευνα: Η παρουσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Αυτοκέφαλής Εκκλησίας της Ελλάδας

Στις παρακάτω ιστοσελίδες θα βρείτε τις ενέργειες του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Αυτοκέφαλής Εκκλησίας της Ελλάδος

Για την προστασία του περιβάλλοντος:

<https://ec-patr.org/category/minymata-protis-septemvrioy-k/>

Μήνυμα του εκλεγμένου Προέδρου Joe Biden προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη:

<https://ec-patr.org/%ce%bc%ce%ae%ce%bd%cf%85%ce%bc%ce%b1-%cf%84%ce%bf%cf%85-%ce%b5%ce%ba%ce%bb%ce%b5%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%ce%bf%cf%85-%cf%80%cf%81%ce%bf%ce%ad%ce%b4%cf%81%ce%bf%cf%85-joe-biden-%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%82/>

Επίσκεψη υψηλόβαθμου στελέχους Unesco

Επίσκεψη του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκικής Δημοκρατίας στο Οικουμενικό Πατριαρχείο

Με τον Οικουμενικό Πατριάρχη επικοινωνήσε ο πρώην Πρόεδρος της Ουκρανίας

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο επισκέφθηκε ο Πρέσβης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στην Άγκυρα

Επίσημη επίσκεψη του Υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ στο Οικουμενικό Πατριαρχείο

<https://ec-patr.org/category/enimerosi-k/eidiseografia-k/>

Συνάντηση Αρχιεπισκόπου με Αμερικανό Πρέσβη:

http://www.ecclesia.gr/epikairotita/main_epikairotita_next.asp?id=2922

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Η Εκκλησία στη ζωή μας

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!